

Sygn. akt IV KK 100/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska (sprawozdawca)

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Małgorzata Czarторыska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej J. R.

w sprawie **S. A.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 kwietnia 2021 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 25 listopada 2019 r., sygn. akt VII Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. akt IV K (...),

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. J. z Kancelarii Adwokackiej w C. kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem), w tym 23% VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;**

3. zarządza zwrot S. A. uiszczonej opłaty kasacyjnej.

UZASADNIENIE

S. A. został oskarżony o to, że:

1. „w okresie od grudnia 2015 r. do 24.12.2016 r. w C. - w miejscu zamieszkania - znęcał się psychicznie nad swoją małoletnią córką W. A., poprzez zakłócanie spoczynku nocnego, stosowanie wyzwisk, obarczanie tęsknotą za byłą żoną, a matką pokrzywdzonej, wywieranie presji na córce by ta sprawiła, aby jej matka wróciła do niego, porównywanie w sensie pejoratywnym do matki, szantaż emocjonalny, prezentowanie zachowań autodestrukcyjnych w obecności córki w postaci okaleczania rąk przy użyciu szkła, następstwem czego było podjęcie przez pokrzywdzoną w nocy z 16 na 17.08.2017 r. próby samobójczej poprzez zażycie około 30 tabletek leków: „NoSpa”, „Scorbolamid”, „Polopiryna” oraz „Contiz”;

tj. o czyn z art. 207 § 1 i 3 k.k.

2. w okresie od grudnia 2015 r. do 24.12.2016 r. w C. - w miejscu zamieszkania, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nadużywając stosunku zależności wynikającego z relacji rodzic-dziecko oraz faktu wspólnego zamieszkiwania po rozwodzie z matką pokrzywdzonej, orzeczoną w dniu 2 grudnia 2015 r., gdzie w wyroku ustalono miejsce zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania ojca, doprowadzał swoją małoletnią córkę W. A. do poddawania się innym czynnościom seksualnym, poprzez dotykanie pokrzywdzonej swoją ręką w okolicach piersi, dotknięcie w okolicę krocza i pośladków”,

tj. o czyn z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 199 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

Po rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy w C., wyrokiem z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. akt IV K (...):

1. uznał oskarżonego S. A. za winnego, tego że w okresie od grudnia 2015 r. do 24 grudnia 2016 r. w C. - w miejscu zamieszkania - znęcał się psychicznie nad swoją małoletnią córką W. A., poprzez zakłócanie spoczynku nocnego, stosowanie wyzwisk, obarczanie tęsknotą za byłą żoną, a matką pokrzywdzonej, wywieranie presji na córce by ta sprawiła, aby jej matka wróciła do niego, porównywanie w sensie pejoratywnym do matki, szantaż emocjonalny, prezentowanie zachowań autodestrukcyjnych w obecności córki w postaci okaleczania rąk przy użyciu szkła, tj. czynu z art. 207 § 1 k.k. i za to na mocy art. 207 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego S. A. za winnego tego, że w okresie od grudnia 2015 r. do początków grudnia 2016 r. w C. - w miejscu zamieszkania, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, nadużywając stosunku zależności wynikającego z relacji rodzic-dziecko oraz faktu wspólnego zamieszkiwania po rozwodzie z matką pokrzywdzonej, orzeczoną w dniu 2 grudnia 2015r., gdzie w wyroku ustalono miejsce zamieszkania dziecka w każdorazowym miejscu zamieszkania ojca, doprowadzał swoją małoletnią córkę W.A. do poddawania się innym czynnościom seksualnym, poprzez dwukrotne dotykanie pokrzywdzonej swoją ręką w okolicach piersi, jednorazowe dotknięcie w okolicy krocza i pośladków, tj. czynu z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 199 § 2 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i za to na mocy art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;
3. na mocy art. 85 § 1, § 2, §3 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył wymierzone kary pozbawienia wolności i orzekł wobec oskarżonego łączną karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres tymczasowego aresztowania od dnia 12 września 2018 r. do dnia 13 czerwca 2019 r.;

5. na mocy art. 41a § 2 i 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się z córką W. A. przez okres 3 lat oraz zakaz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 100 metrów w tym samym okresie czasu 3 lat,

Wyrok ten został zaskarżony apelacjami prokuratora i obrońcy oskarżonego.

Prokurator zaskarżając wyrok w całości co do winy na niekorzyść oskarżonego, zarzucił:

1. „obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 12 § 1 k.k., poprzez jego błędne niezastosowanie w kwalifikacji prawnej czynu określonego w pkt 2 wyroku oraz w podstawie prawnej wymiaru kary, jako znamienia określającego działanie oskarżonego w ramach czynu ciągłego i wskazanie jedynie w tym zakresie art 12 k.k.;
2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, iż podjęta przez pokrzywdzoną W. A. próba samobójcza nie była następstwem znęcania się oskarżonego nad pokrzywdzoną, a w konsekwencji przyjęcie, iż czyn oskarżonego wskazany w pkt 1 aktu oskarżenia wypełnia jedynie znamiona przestępstwa z art. 207 § 1 k.k.
3. rażąco niewspółmierność orzeczonych względem oskarżonego kar jednostkowych oraz kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy, w sytuacji gdy prawidłowa ocena okoliczności dotyczących ich wymiaru oraz znaczny stopień społecznej szkodliwości czynów zabronionych przypisanych oskarżonemu, stopień jego zawinienia, działanie w ramach czynu ciągłego, bliskiego stosunku rodzinnego pomiędzy sprawcą a pokrzywdzoną, a także wzgląd na cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie wymierzona kara powinna osiągnąć w stosunku do oskarżonego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa uzasadniają orzeczenia kar jednostkowych oraz kary łącznej pozbawienia wolności w wyższej wysokości;
4. błędne powołanie w podstawie prawnej kary łącznej art. 85 § 3 k.k., w sytuacji gdy przepis ten nie ma zastosowania do kar jednostkowych objętych karą łączną”.

Stawiając powyższy zarzut prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1. przyjęcie, iż czyn zarzucony w pkt 1 aktu oskarżenia wypełnia znamiona z art. 207 § 1 i 3 k.k. i dokonanie w tym zakresie odpowiedniej zmiany opisu czynu, zgodnej ze wskazanym w akcie oskarżenia;
2. zmianę kwalifikacji prawnej oraz podstawy prawnej skazania czynu opisanego w pkt 2 wyroku, poprzez zastosowanie art. 12 § 1 k.k. w miejsce wskazanego art. 12 k.k.;
3. wymierzenie oskarżonemu za czyn opisany w pkt 1 wyroku kary 2 lat pozbawienia wolności;
4. wymierzenie oskarżonemu za czyn opisany w pkt 2 wyroku kary 2 lat 6 miesięcy pozbawienia wolności;
5. orzeczenia względem oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy.

Obrońca oskarżonego zaskarzając wyrok w całości zarzucił:

1. „błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż oskarżony dopuścił się czynności seksualnych wobec małoletniej córki, gdy analiza całości materiału dowodowego w szczególności zapisów dokonanych przez dra A. P., opinii RODK i OZSS, akt spraw dołączonych do niniejszego postępowania, zeznań świadków musi prowadzić do całkowicie odmiennych wniosków;
2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż oskarżony znęcał się psychicznie nad małoletnią córką, gdy analiza całości materiału dowodowego, w szczególności zapisów dokonanych przez dra A. P., opinii RODK i OZSS, akt spraw dołączonych do niniejszego postępowania, zeznań świadków musi prowadzić do całkowicie odmiennych wniosków;

3. błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na treść orzeczenia, a to poprzez przyjęcie, że W. A. mieszkała z ojcem, jego partnerką M.W. oraz jej córką J. przez jeden, ostatni miesiąc 2016 roku, gdy w rzeczywistości oskarżony zamieszkał z partnerką i jej córką oraz W. w grudniu 2015 roku [teoretycznie mieszkała przez 12 miesięcy], a praktycznie od początku wakacji w 2016 roku przebywała u matki częściej niż u ojca by definitywnie przeprowadzić się do matki w grudniu 2016 roku [zaznania A. T., M. W., L. A.];
4. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż oskarżony dokonywał uszkodzenia przedramienia przy pomocy butelki, w sytuacji, gdy takie zdarzenie nigdy nie miało miejsca, a Sąd dokonał oględzin przedramion oskarżonego i nie stwierdził żadnych blizn mogących odpowiadać opisowi;
5. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż zachowania oskarżonego o charakterze znęcania miały miejsce zarówno w czasie zamieszkiwania z córką u dziadków, jak i w wynajętym domu, w sytuacji, gdy okres zamieszkiwania z dziadkami [rodzicami oskarżonego] nie jest objęty aktem oskarżenia;
6. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że M. W. słyszała kłótnie i krzyk małoletniej i nie reagowała na to, w sytuacji gdy M. W. nigdy nie słyszała krzyków małoletniej opisanych w uzasadnieniu wobec całkowicie odmiennych zeznań M. W. i J. W., że takich reakcji W. A. nie było;
7. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że oskarżony nie zauważył faktu wyprowadzenia się córki i nie reagował na to, w sytuacji gdy oskarżony był w stałym kontakcie z byłą żoną, która żaliła się, że nie panuje nad zachowaniami córki, a nawet na życzenie byłej żony poszukiwał W. gdy nie wróciła do domu po zabawie sylwestrowej w styczniu 2017 roku i gdy odszukał córkę u jej koleżanki, jak również zabiegał o terapię córki u psychiatry;

8. obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, mianowicie fakt, iż Sąd uznał oskarżonego za winnego prezentowania zachowań autodestrukcyjnych w obecności córki w postaci okaleczania rąk, w sytuacji gdy, jak wynika to z uzasadnienia wyroku takich ustaleń nie poczynił, a ponadto w sytuacji gdy brak dowodów na takie zachowania, co potwierdziły dokonane przez Sąd oględziny przedramion oskarżonego;
 9. obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie fakt, iż Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zeznań pokrzywdzonej, które złożyła zanim oskarżonemu postawiono zarzuty, stąd pokrzywdzona nie została pouczona o prawie odmowy zeznań z art. 182 § 1 k.k. i 183 k.k. [zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. II AKa 473/15] gdzie przyjęto, że zakazem dowodowym są objęte zeznania pokrzywdzonych, osób najbliższych dla oskarżonego (córka) - nie pouczonych o uprawnieniu wynikającym z art. 182 § 1 k.p.k. i jest to skutkiem oczywistej obrazy art. 186 k.p.k. i art. 191 § 2 k.p.k.;
 10. obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie fakt, iż Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o wyeliminowany z materiału dowodowego zeznania W. A. opisanych w zarzucie poprzednim pkt 6, jak również wyeliminowane tym samym wszystkie dowody, które mogłyby prowadzić do ich odtworzenia tj. nagrania dźwięku i obrazu z przesłuchania, ale też opinie sądowo-psychologiczne nt. pokrzywdzonego sporządzone na podstawie takiego przesłuchania, [zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. II AKa 473/15];
1. obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie fakt, iż Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o wyeliminowane z materiału dowodowego opinie psychologiczne z dnia 29 listopada 2017 roku i 10 maja 2018 roku;
 2. obrazę przepisu prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt. 1-5 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. (art. 438 pkt. 2 k.p.k.) - dotyczący niesłusznego oddalenia

wniosku dowodowego o przesłuchanie świadka dr. A.P., co mogło mieć wpływ na treść wydanego wyroku, bo doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych w zakresie przyjęcia sprawstwa oskarżonego;

3. obrazę przepisu prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt. 1—5 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. (art. 438 pkt. 2 k.p.k.) - dotyczący niesłusznego oddalenia wniosku dowodowego o dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego psychologa dla ustalenia czy W. wykazuje objawy osób molestowanych seksualnie, co mogło mieć wpływ na treść wydanego wyroku, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych w zakresie przyjęcia sprawstwa oskarżonego;
4. mającą wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania polegającą na naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k. i wyrażonej w nim zasady *in dubio pro reo*, poprzez nie wyjaśnienie, a w konsekwencji rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego wszelkich pojawiających się w sprawie wątpliwości;
5. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 4 w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny materiału dowodowego i dowolną, jego ocenę, uwzględnienie jedynie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, co skutkowało błędnymi ustaleniami faktycznymi mającymi istotny wpływ na treść tego orzeczenia;
6. jak również z daleko idącej ostrożności procesowej wymiar kary i jej rażącą surowość”.

Podnosząc takie zarzuty, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od wszystkich zarzucanych mu czynów; ewentualnie na wypadek nie uwzględnienia powyższego, wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy w C., po rozpoznaniu wskazanych apelacji, wyrokiem z dnia 25 listopada 2019 r., sygn. akt VII Ka (...):

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w zakresie opisu czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 2. przyjął czasookres jego popełnienia od grudnia 2014 r. do początków grudnia 2015 r. oraz zmienił kwalifikację prawną tego czynu poprzez wskazanie w podstawie skazania i wymiaru kary w miejsce „art. 12 k.k.”, „art. 12 § 1 k.k.”;
2. wyeliminował z punktu 3 zaskarżonego wyroku „§ 3” powołanego art. 85 k.k.;
3. obniżył wymiar kary łącznej orzeczonej w punkcie 3. do 2 lat pozbawienia wolności;
1. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony kasacją wniesioną przez obrońcę skazanego, który zaskarżył go w zakresie zmiany punktu 2 wyroku Sądu I instancji wraz ze zmianą wymiaru kary łącznej i zarzucił rażące naruszenia prawa, mogące mieć wpływ na jego treść:

1. „rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenie zasady *reformationis in peius* (art. 434 k.p.k.) poprzez przyjęcie całkowicie odmiennego okresu popełnienia czynu, co w oczywisty sposób stanowi pogorszenie sytuacji oskarżonego i tym samym ograniczenie jego prawa do obrony w tym zakresie;
2. bezstronności organu procesowego (art. 4 k.p.k.), zasady *in dubio pro reo* (art. 5 § 2 k.p.k.), jak również zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 7 k.p.k.) przez przyjęcie, że bez znaczenia pozostają opinie biegłych wskazujące na brak jakichkolwiek zaburzeń w sferze seksualnej, jak i psychicznej oskarżonego, bez jakiegokolwiek uzasadnienia takiego stanowiska;
3. rażące naruszenie prawa mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie naruszenie zasady prawdy materialnej - art. 2 § 2 k.p.k. oraz zasady obiektywizmu - art. 4 k.p.k. — poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych (art. 170 § 1 k.p.k.);

4. rażące naruszenie prawa procesowego, jak również zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 7 k.p.k.) mające istotny wpływ na treść wyroku poprzez zmianę opisu czynu w zakresie okresu popełnienia czynu opisanego w punkcie 2 wyroku z uwagi na niemożność jego popełnienia w tym okresie przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy wyroku w zakresie punktu 1, co do czasu jego popełnienia, co stanowi wewnętrzną sprzeczność orzeczenia i uzasadnienia;

5. rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku poprzez obrazę art. 410 k.p.k., gdyż podstawą wyroku nie był „całokształt” materiału dowodowego - nie oceniono wszystkich dowodów, m.in. opinii biegłych badających oskarżonego w zakresie zachowań seksualnych i psychologicznych (brak zaburzeń preferencji seksualnych), zeznań świadka J. W. i opinii psychologicznej w tym zakresie potwierdzającej prawidłowość spostrzeżeń świadka, stąd nie dokonano istotnych w sprawie ustaleń faktycznych na podstawie pominiętych dowodów”.

Podnosząc powyższe zarzut, obrońca wniósł o uniewinnienie oskarżonego w zakresie obu stawianych mu zarzutów, a jeżeli wydanie wyroku reformatoryjnego nie byłoby możliwe, o uchylenie wyroków sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji w zakresie punktu 1 i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w punkcie 2.

Prokurator Prokuratury Rejonowej w C. w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Takie samo stanowisko zajął prokurator Prokuratury Krajowej na rozprawie kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy S. A. zasługuje na uwzględnienie, gdyż zasadny jest podniesiony w niej zarzut obrazu art. 434 § 1 k.p.k.

Zgodnie z zakazem *reformationis in peius* wynikającym z przepisu art. 434 § 1 k.p.k., sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. Jeżeli natomiast wyrok nie

został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej winy, to sąd odwoławczy wobec tego zakazu, nie może dokonywać nowych ustaleń faktycznych, w tym zmiany opisu czynu, ani w tym celu uchylać wyroku i przekazywać sprawę do ponownego rozpoznania. Zakaz orzekania na niekorzyść oskarżonego oznacza więc, że w wypadku braku środka odwoławczego wniesionego na niekorzyść sytuacja jego w postępowaniu odwoławczym nie może ulec pogorszeniu w żadnym zakresie, w tym również w sferze ustaleń faktycznych, powodujących lub tylko mogących powodować negatywne skutki w sytuacji prawnej oskarżonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., V KKN 137/99, OSNKW 2000, z. 3-4, poz. 31; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2009 r., II KK 36/09, OSNKW 2009, z. 9, poz. 80).

Z akt sprawy wynika, że Sąd Okręgowy w C. uwzględniając zarzuty podniesione w apelacji obrońcy S. A. dotyczące okresu zamieszkiwania pokrzywdzonej W. A. wraz z ojcem oraz jego partnerką M. W. i jej córką, zmienił opis czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie 2. zaskarżonego wyroku, przyjmując okres jego popełnienia od grudnia 2014 r. do początków grudnia 2015 r. Ramy czasowe zarzutu stawianego oskarżonemu w akcie oskarżenia zostały natomiast zakreślone od grudnia 2015 r. do 24 grudnia 2016 r. i taki też okres popełnienia przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. został przyjęty w wyroku Sądu I instancji. Sąd odwoławczy uznał natomiast, że nieumiejętne zadawanie pytań pokrzywdzonej spowodowało wadliwe postawienie zarzutów oskarżonemu w zakresie daty obu czynów, poprzez przyjęcie, że przestępcze zachowania oskarżonego rozpoczęły się od jego rozwodu z matką W., który nastąpił 2 grudnia 2015 r., podczas gdy rozwód jedynie sankcjonował stan istniejący od blisko półtora roku. Dokonując takich ustaleń, Sąd odwoławczy równocześnie stwierdził, że takie przesunięcie czasowe działania oskarżonego o cały rok wstecz, w żadnym stopniu nie zmieniło obrazu zachowania oskarżonego, nie modyfikowało znamion jego czynu, ani też nie stanowiło okoliczności go obciążającej, a zatem miało charakter obojętny dla sytuacji oskarżonego.

Z takim stanowiskiem Sądu Okręgowego w C. nie sposób się jednak zgodzić. Oczywiście jest, że zaskarżenie orzeczenia jedynie na korzyść oskarżonego pozwala Sądowi odwoławczemu na dokonywanie zmian w ustaleniach faktycznych,

jednakże zakaz pogarszania sytuacji procesowej oskarżonego, wynikający z art. 434 § 1 k.p.k., ogranicza to prawo sądu do zakresu ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji. Sąd odwoławczy musi zatem zbadać, czy ewentualne orzeczenie o charakterze reformatoryjnym nie pogorszy sytuacji procesowej oskarżonego wyznaczonej treścią wyroku Sądu I instancji. Ramy postępowania jurysdykcyjnego określone są bowiem przez zdarzenie historyczne opisane w skardze wszczynającej postępowanie, a nie przez poszczególne elementy tego opisu, co oznacza wszakże, że sąd związany jest tymi ramami, a zatem przedmiotem orzekania nie mogą być zachowania wykraczające poza wspomniane zdarzenie historyczne. Inaczej mówiąc, granice oskarżenia zostają utrzymane dopóty, dopóki w miejsce czynu zarzucanego, w ramach tego samego zdarzenia historycznego można przypisać oskarżonemu czyn, nawet ze zmienionym opisem i jego oceną prawną, ale mieszczący się w tym samym zespole zachowań człowieka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2018 r., II KK 92/18).

W niniejszej sprawie uszło jednak uwagi Sądu odwoławczego, że celem zarzutów stawianych w apelacji obrońcy oskarżonego, jak i jego działań w trakcie całego postępowania, było wykazanie, iż w okresie objętym zarzutami takie zachowania jak w nich opisane nie mogły zaistnieć. Sąd dzieląc w tym zakresie te zarzuty, zmienił opis czynu z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 199 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., przesuwając okres jego popełnienia o rok wcześniej. Słusznie więc zauważa skarżący, że taka zmiana, wbrew twierdzeniu Sądu, w zdecydowany sposób pogorszyła sytuację oskarżonego, a nadto zaburzyła ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy dotyczące przypisanego oskarżonemu czynu w punkcie 1. wyroku z art. 207 § 1 k.k. Skoro zdaniem Sądu odwoławczego zarzuty zostały oskarżonemu wadliwie postawione, to nie rolą Sądu było dokonywanie zmian opisu zarzutu, szczególnie w sytuacji, iż pierwotnie śledztwo, które zostało wszczęte postanowieniem prokuratora z dnia 22 września 2017 r., obejmowało okres od sierpnia 2014 r. do grudnia 2016 r. i po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, zostało zawężone przez prokuratora stawianymi oskarżonemu zarzutami od grudnia 2015 r. do 24 grudnia 2016 r., a co zostało pominięte w jego rozważaniach. Sąd odwoławczy nie dokonuje również ponownej, szczegółowej analizy zeznań pokrzywdzonej, głównie w zakresie w

jakim zeznaje na temat zdarzeń mających miejsce podczas wspólnego zamieszkiwania w wynajętym mieszkaniu wspólnie z partnerką ojca M.W. Należy przypomnieć, że Sąd Rejonowy przyjął, że zachowania oskarżonego z art. 200 § 1 k.k. miały miejsce jedynie do czasu ich wspólnego zamieszkania u dziadków, natomiast znęcanie miało miejsce zarówno w czasie zamieszkiwania oskarżonego z córką u dziadków jak i w wynajętym mieszkaniu z konkubiną, z tym że jak przyjął Sąd, mieszkali oni w wynajętym mieszkaniu jedynie przez niecały miesiąc. Sąd Rejonowy, co wynika z opisu przypisanych oskarżonemu czynów, jak i uzasadnienia wyroku, w sposób jednoznaczny i w zasadzie nierozzerwalny łączy popełnienie przez niego obu przestępstw z okolicznością wspólnego mieszkania z córką u dziadków, gdzie zajmowali oni odrębne pokoje na pierwszym piętrze domu, natomiast dziadkowie na drugim piętrze. Wówczas to oskarżony niemalże codziennie w godzinach nocnych przychodził do W., zmuszał ją do spania w jego łóżku, gdyż nie chciał spać sam, bo tęsknił za żoną, a w córce odnalazł substytut dorosłej kobiety. W trakcie tych nocnych odwiedzin w pokoju córki dochodziło do zachowań, które zdaniem Sądu wyczerpywały znamiona obu przypisanych oskarżonemu czynów.

Z tego jednoznacznie wynika, że zmiana opisu czynu w zakresie czasu popełnienia przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. nie miała jedynie charakteru obojętnego dla sytuacji oskarżonego, a w istocie dotyczyła zmiany istotnych ustaleń faktycznych, co niewątpliwie miało niekorzystny wpływ na ocenę zachowania oskarżonego. Przyjęcie przez Sąd odwoławczy, iż nie jest władny zmienić opisu czynu z art. 207 § 1 k.k., gdyż wydłużając czasokres przestępstwa również na okres od grudnia 2014 r. do grudnia 2015 r. naruszyłby zasadę *reformationis in peius*, natomiast ustalenie Sądu I instancji, iż do znęcania dochodziło również w okresie wspólnego zamieszkiwania w wynajętym mieszkaniu, co pozwalało na utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji, jest wyraźnym uproszczeniem w ustaleniach tegoż Sądu, gdyż całkowicie pomija to, że według Sądu Rejonowego w tym mieszkaniu oskarżony i jego córka mieszkali jedynie przez niecały miesiąc, natomiast z ustaleń Sądu odwoławczego wynika, że przez cały okres objęty zarzutem z art. 207 § 1 k.k., a więc przez rok. Brak ponownej analizy zeznań pokrzywdzonej i to w kontekście pozostałych dowodów powoduje, że Sąd

Okręgowy popada w sprzeczności, co wynika chociażby z przyjęcia, że po wspólnym zamieszkaniu z M. W., oskarżony nie miał potrzeby szukać u pokrzywdzonej substytutu dorosłej kobiety i przychodzić do córki w nocy by ją głaskać po ciele, zwłaszcza po rękach i udach, gdyż wówczas miał już dojrzałą partnerkę.

Mając powyższe na uwadze, konieczne było uchylene zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w C. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Orzekając w tym postępowaniu, Sąd odwoławczy przeprowadzi pełną kontrolę instancyjną, rozpoznając apelacje z uwzględnieniem powyższych uwag.